

OTSUSE EELNÕU

Mäetaguse

28. detsember 2023 EELNÕU

Iisaku Gümnaasiumi ümberkorraldamine

Alutaguse Vallavolikogu oma 28.09.2023 otsusega nr 137 andis volikogu vallavalitsusele ülesandeks alustada Iisaku Gümnaasiumis gümnaasiumiastme tegevuse lõpetamise menetlusega. Gümnaasiumiastme sulgemine on olemuselt haridusasutuse tegevuse ümberkorraldamine. Alutaguse Vallavalitsus arutas gümnaasiumiastme sulgemise menetlust 10.11.2023 vallavalitsuse istungil, kus abivallavanem Kairi Hõbemer ja vallasekretär Lehti Targijainen tutvustasid vallavalitsuse liikmetele gümnaasiumiastme sulgemise ettevalmistamise protsessi ja selleks vajalike tegevusi. Lepiti kokku edaspidises tegevuskavas, mille kohaselt tuleb detsembris esitada kooskõlastamiseks volikogule gümnaasiumiosa sulgemise kaalutletud otsuse eelnõu.

1. Haridusasutuse ümberkorraldamise õiguslikud alused

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS) § 80 lõike 1 kohaselt korraldab kooli ümber ja lõpetab selle tegevuse kooli pidaja, kuulates enne ära hoolekogu ja õpilasesinduse arvamuse. Munitsipaalkooli pidaja on vald või linn, riigikooli pidaja on riik (PGS § 1 lõige 2).

Kui valla või linnavolikogu juurde on moodustatud noortevolikogu, peab enne valla- või linnavolikogu istungeid noortevolikogule saatma noori puudutavate õigusaktide eelnõud (noorsootöö seaduse § 9 lõige 5).

Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkt 2, mille kohaselt asutavad, reorganiseerivad ja sulgevad kohalikud omavalitsused õigusaktides ettenähtud korras munitsipaalharidusasutusi.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 22 lõike 1 punkti 34 kohaselt kuulub volikogu ainupädevusse valla või linna ametiasutuste ja valla või linna ametiasutuste hallatavate asutuste moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine. Samuti sätestatakse sama seaduse § 35 lõike 2 punktis 2, et valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse asutamise ja selle tegevuse lõpetamise otsustab volikogu.

PGS § 80 lõike 1 esimeses lauses sätestatud ülesande täitjaks munitsipaalkooli puhul valla- või linnavolikogu.

Kooskõla Alutaguse Vallavolikogu 29.06.2023 määrusega nr 42 kinnitatud Alutaguse valla haridusvõrgu arengukavaga 2023+ ja Vabariigi Valitsuse 11.11.2021 kinnitatud Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035.

1.1. Tegutsemisvormi muutmine

Muudetakse PGS §-ga 2 sätestatud põhikooli või gümnaasiumi tegutsemise vormi. PGS § 2 lõikes 3 sätestatakse ammendavalt põhikooli ja gümnaasiumi tegutsemise vormid. Tegutsemisvormi muutmisega on tegemist kui põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena (1.–12. klass), korraldatakse ümber põhikooliks (1.–9. klass).

PGS § 80 lõikes 3 sätestatakse volikogu poolt vastuvõetud otsusest teavitamisega seonduv – kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsusest tuleb teavitada Haridus- ja Teadusministeeriumi, kooli, vanemaid, õpilasi ja õpilaste elukohajärgseid valla- või linnavalitsusi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt viis kuud enne uue õppeaasta algust. Haldusotsusest puudutatud isikud: õpilane; vanem; kool; õpilase elukohajärgne kohalik omavalitsus, kui õpilane ei ela kooli pidava kohaliku omavalitsusega samal haldusterritooriumil. Haridus- ja Teadusministeeriumi tuleb teavitada kui valitsusasutust, mis korraldab haridustegevust riigi tasandil. Lisaks nimetatakse teavitamise hiliseim võimalik

aeg – viis kuud enne uue õppeaasta algust. Uus õppeaasta algab 1. septembril, siis tuleb otsus teatavaks teha hiljemalt 1. aprilliks.

PGS § 80 lõikes 4 sätestatakse, et kui kooli pidaja on teinud otsuse kool ümber korraldada ning muuta gümnaasiumi tegutsemise vormi selliselt, et koolitustegevus mõnel haridustasemel või põhikooli kooliastmel lõpetatakse, võib ümberkorraldamise otsusega sätestada, et koolitustegevuse lõpetamine sellel haridustasemel või põhikooli kooliastmel toimub järkjärgult ning osas klassides ei toimu õppetööd juba enne kooli lõplikku ümberkorraldamist. Seega võimaldab PGS sätestatu kooli ümber korraldada või selle tegevuse lõpetada ka järkjärgult, et võimalikult vähe kahjustada koolis õppivate õpilaste ja töötavate õpetajate õigusi ja huve.

PGS § 80 lõikes 5 sätestatakse, et kool korraldatakse ümber või kooli tegevus lõpetatakse ajavahemikus 1. juulist sama aasta 31. augustini. Seega pannakse paika ajavahemik, mille sisse peab kooli ümberkorraldamine jääma – seda ei saa teha õppe- ja kasvatustöö läbiviimise perioodil 1. septembrist kuni 30. juunini.

PGS § 80 lõikes 6 sätestatakse, et sama paragrahvi lõike 2 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud juhtudel taotletakse ümberkorraldamise tulemusel asutatud uuele munitsipaalkoolile koolitusluba.

1.2. Haldusmenetluse läbiviimine

PGS § 80 lõikes 1 käsitletud kooli pidaja poolt tehtav otsus on haldusakt, mille koostamisele ja kehtestamisele laienevad ka haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) sätted. Haldusakti kehtestamisele eelneb haldusmenetluse läbiviimine haldusorgani poolt. Haldusmenetluse käigus tuleb kindlasti tähelepanu pöörata otsusest puudutatud isikute (lapsevanemad, õpilased, õpetajad jne) menetlusse kaasamisele, nende ärakuulamisele, kõigi oluliste tõendite kokku kogumisele ja arvestamisele, otsuse põhjendamisele jne.

HMS § 40 lõike 1 kohaselt peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Kohus ka leidnud, et seadus ei kohusta kooli pidajat välja selgitama iga üksiku õpilase või lapsevanema seisukohta ega kaaluma nende konkreetseid huvisid, vaid eelkõige tuleb ära kuulata õpilaste ja lastevanemate esindusorganid.

HMS § 56 lõike 1 kohaselt peab kirjalik haldusakt olema ka kirjalikult põhjendatud. Haldusakti põhjendus esitatakse haldusaktis endas või menetlusosalistele kättesaadavas dokumendis, millele on haldusaktis viidatud. HMS § 56 lõike 3 kohaselt tuleb kaalutusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses ära märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud.

2. Olukorra kirjeldus

Kohalik omavalitsus korrastab vajadusel oma haldusalas olevat koolivõrku, eesmärgiga tagada kõigile lastele kvaliteetne haridus ja tõhusam ressursside kasutus ning säilitada ühtlane ja toimiv koolivõrk. Koolivõrgu ümberkorraldamisel lähtutakse eelkõige laste huvidest ja õpikeskkonna kvaliteedi tõstmisest. Koolivõrgu ümberkorraldamise aluseks on mitmed kohalikku omavalitust puudutavad dokumendid. Koolivõrku puudutavad otsused peavad arvestama demograafiliste muutustega.

Eesti riiklik arengustrateegia „Eesti 2035“ ja selle tegevuskava toob välja olukorra, kus rahvastiku vähenedes on vaja kohandada koolivõrku, tagades kvaliteetse kohustusliku hariduse kättesaadavuse kõigis Eesti piirkondades. Riigi poliitika suund on keskhariduses liikuda senisest enam riigigümnaasiumite suunas ja sidustada neid senisest enam kutseharidusega. Samas pole selgeid otsuseid selle kohta, et munitsipaalgümnaasiumite pidamise õigus KOVidelt ära võetaks, suund on nende koomaletõmbamisele koostöös riigiga. Üks meede selleks on olnud riigigümnaasiumite loomine ja samas KOViga kokkulepe munitsipaalgümnaasiumite sulgemiseks - nii nagu see on ellu viidud ka Ida-Virumaal Jõhvi ja Kohtla-Järve näitel. Teine võimalus on saada toetust munitsipaalgümnaasiumite reorganiseerimisel põhikooliks, mis on variant Iisaku Gümnaasiumi jaoks. Alutaguse valla

puhul tuleb kulude vähendamisel arvestada, et gümnaasiumisa sulgemine ei vähenda automaatselt taristukulusid. Selleks tuleks ka taristut optimeerida. Võimalus selleks saada tuge on ka Euroopa Liidu finantsperioodil 2021-2027.

Riigi hariduspoliitika vaates ei ole Iisaku gümnaasiumiastmel perspektiivi, üldine eeldus on, et gümnaasiumiastmes võiks olla vähemalt 100 õpilast.

Alutaguse valla haridusvõrgu arengukava 2023+ võeti vastu Alutaguse Vallavolikogu 29.06.2023 määrusega nr 42. Arengukavaga on avalikustatud valla kodulehel: <https://www.alutagusevald.ee/kehtivad-arengukavad>. Arengukava menetluse dokumendid on kättesaadavad Alutaguse valla kodulehel: <https://www.alutagusevald.ee/toimunud-koosolekud-ja-kohtumised>.

Haridusvõrgu arengukava elluviimise tegevuskava 2023-2026 punkt 1, näeb ette Iisaku gümnaasiumiastme sulgemise ja sulgemise otsus tuleks teha hiljemalt märts 2024.

Kooli tegutsemisvormi muutmine ei tekita üldjuhul olukorda, kus asutus lõpeb või tekivad uued asutused. Tegutsemisvormi muutmine eeldab kindlasti kooli põhimääruse muutmist ning võib kaasa tuua vajaduse muuta koolitusluba. Koolitusloa muutmise ja kooli tegutsemisvormi muutmine on samuti seotud PGSis märgitud tähtaegadega ning on sarnased koolide ümberkorraldamisega seotud kuupäevadega (kooli tegevus korraldatakse ümber perioodil 01.07- 31.08; ümberkorraldusest tuleb lapsevanemaid, personali ja asjaomaseid asutusi teavitada 1. aprilliks ning vajadusel koolitusloa taotlus esitada samuti hiljemalt 1. aprilliks). Kooli tegutsemisvormi muutmine võib kaasa tuua muudatused personalis, mis eeldab omakorda TLS-st tulenevalt koondamise tähtaegade järgimist.

Alutaguse valla haridusvõrgu arengukava 2023+ on käsitletud olulisi haridustegevusega seotud andmeid ja prognoose.

Alutaguse valla haridusvõrgu arengukava 2023+ kohaselt Alutaguse vallas elas 1. jaanuari 2023. a seisuga 4660 inimest, 01.detsembri 2023 seisuga on elanike arv 4588. Valla elanike arv näitab langustrendi, viimase 15 aasta jooksul on rahvaarv vähenenud u 700 inimese võrra (-13%), mis teeb keskmiseks kahanemistempoks - 0,9% aastas. Möödunud neljal aastal on kahanemise tempo aeglustunud. 15 aasta taguse ajaga on õpilaste arv põhikooliastmes ja gümnaasiumis olnud kahanev (414-313). Teisalt oli madalseis eelmise kümnendi keskel ja möödunud kuue aasta jooksul on eelkõige põhikooliõpilaste arv taas kasvanud, ületades kolmel viimasel õppeaastal 370 õpilase piiri. Gümnaasiumiõpilaste arv on olnud kogu perioodi jooksul väike, jäädes vahemikku 22-50 õpilast. Sündimuse prognoosi kohaselt on tegemist madala sündimusega kuni 25 last aastas. Aastal 2022 sündis 20 last, seisuga 21.12.2023 on sündinud 20 last. Samuti on viimasel kuuel aastal loomuliku- ja rändeiibe mõju rahvaarvu muutusele olnud vastavalt -1% ja -0,0% aastas.

Iisaku Gümnaasiumis 2023/2024. aastal põhikooli osas õpib 115 õpilast ja gümnaasiumiosas 20 õpilast. 20 gümnaasiumi õpilasest on 13 õpilast Alutaguse valla elanikud ja 7 on teistest omavalitsustest.

Alutaguse Vallavalitsus viis novembris 2023 läbi küsitluse valla koolide 7.-9. klassi õpilaste osas, et välja selgitada õpilaste edasiõppimise kavatsusi. Küsitlusele vastas kokku 104 õpilast 121st õpilasest (küsitluses osales 86% õpilastest). 70 õpilast vastas, et kavatsevad minna õppima gümnaasiumi, 22 kutsehariduskeskusesse. 2 õpilast vastasid, et kavatsevad minna tööle. Iisaku Gümnaasiumi valisid 7.klassist 4 õpilast, 8.klassist 3 õpilast ja 9.klassist 3 õpilast, kellest 6 õpilast on Iisaku Gümnaasiumist ja 4 Illuka Koolist. Iisaku Gümnaasium ainsana valikuna oli 4 õpilasel Iisaku Gümnaasiumist (vaata <https://www.alutagusevald.ee/huvitavat-lugemist>) Demograafilises vaates pole perspektiivi Iisaku gümnaasiumiastmel, kuna eelduslikult ei ulatu gümnaasiumiastme sihtpiirkonnas elavate laste arv, kes soovivad jätkata üldkeskhariduses 10 lapseni aastakäigu kohta.

Iisaku Gümnaasiumi gümnaasiumiastme sulgemisel tuleb arvestada, et tulevased gümnaasistid peavad endale valima sobivama uue kooli keskhariduse omandamiseks ning selle tulemusel kohalike laste koolitee muutub pikemaks.

Kaugused teistese gümnaasiumitesse Iisakust:

- Avinurme Gümnaasium 32 km (26 min)
- Jõhvi Gümnaasium 32 km (30 min)

- Kohtla-Järve Gümnaasium 42 km (35 min)
- Nõo Reaalgümnaasium 116 km (1 t 33 min).

Maakonna liinibussiga on olemas võimalus otsebussiga sõita Iisakust Jõhvi. Kohtla-Järve Järve linnaossa ja Avinurme ei ole hommikuti võimalik otsebussiga kooli sõita. Omavalitsus peab maakonna ühistranspordikeskusega tulevikus arutama lisaliide vajaduse küsimust.

Õpiränne Alutaguse vallast välja on suur ning seda eriti üldkeskhariduse tasemel – 2017-2021 aastate keskmisena õppis 27% põhihariduse ja 70% üldkeskhariduse omandajatest mõnes teises kohalikus omavalitsuses. Peamisteks õpirände sihtkohtadeks on Alutaguse valla lastele ja noortele Kohtla-Järve linn ja Jõhvi vald (HTM 12.06.2023 nr 9.1-4.3/23/2767). 2023-2024 õppeaasta õpiränne on kajastatud kaardil „Alutaguse valla õpilaste liikumine gümnaasiumiastmes“, mis on kättesaadav Alutaguse valla kodulehel: <https://www.alutagusevald.ee/huvitavat-lugemist>

Alutaguse valla puhul on tegemist nn võrgustikupõhise omavalitsusega, kus pole ühte suuremat tõmbekeskust ning mille peamised liikumissuunad on nii töörande kui ka teenuste vaates eelkõige Jõhvi ja Kohtla-Järve linnad. See tähendab, et ka haridusteenuste vaates on vallasisene liikumine vähene – valitakse kas kodulähedane haridusasutus või siis liigutakse vallast välja. Teisal on ka vallasisesed vahemaad pikad – kõiki teenuseid ei ole võimalik koondada ühte keskusesse.

Gümnaasiumiaste sulgemisel tuleb koolil ja vallavalitsusel läbi mõelda vabanevate ruumide kasutus või kasutusest väljaarvamine, et tagada hoone heaperemehelik ja kuluefektiivne kasutus. Suurimaks väljakutseks on Iisaku Gümnaasiumi hoone, mis on õpilaste arvu silmas pidades suur ja ebaefektiivne, vajab investeringuid ning millega kaasnevad vähesest energiatõhususest tulenevalt suured majandamiskulud. Hoones on olemas ruumid, mis on planeeritud suurema arvuga koolile ja mida ei saa kasutada optimaalselt õppetegevuseks ilma investeringuid tegemata.

Juba praegu on ühe õpilase kohta on Alutaguse valla koolides pinda väga palju. Suure pinna ülalpidamine on kulukas ning see võtab ära ressursse, mida tuleks panustada hariduse sisusse ja kvaliteeti. Alutaguse valla arengukavas on välja toodud, et vajalik on Iisaku Gümnaasiumi hoone optimeerimine ning selleks on vajalik uue hoone ehitamine (uus põhikooli hoone).

Iisaku Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes annavad tunde 14 kvalifikatsioonile vastavat õpetajat. Gümnaasiumiastme sulgemisel kaotavad töö 4 õpetajat, kes töötavad ainult gümnaasiumiastme õpetajatena. Ülejäänud 10 õpetajal töö säilib, kuid väheneb koormus. Koondamisele minevatele töötajatele pakutakse võimalusel teist tööd.

3. Kaasamine

HMS § 40 lõike 1 kohaselt enne haldusakti andmist andma menetlusosalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Nõuet, et ära kuulamine peab toimuma enne haldusakti andmist, st eelnõu faasis. Ära kuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikutel oleks võimalik enda arvamusi asjassepuutuvates küsimustes piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Alutaguse Vallavalitsus edastas (...12.2023) Alutaguse Vallavolikogu poolt (...12.2023) heaks kiidetud otsuse eelnõu ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks asjast puudutatud isikutele:

Iisaku Gümnaasiumi hoolekogu
 Iisaku Gümnaasiumi õpilasesindus
 Iisaku Gümnaasiumi õppenõukogu
 Iisaku Gümnaasiumi lastevanemate üldkoosolek
 Alutaguse valla noortevolikogu
 Haridus- ja teadusministeerium.

Puudutatud isikud said oma ettepanekuid ja vastuväiteid esitada 30 päeva arvates eelnõu kättesaamisest.

Puudutatud isikute seisukohad olid alljärgnevad:

.....
Vallavalitsuse ja volikogu poolne hinnang (sh põhjendus) puudutatud isikute poolt esitatud arvamustele:
.....

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 80 lõike 1, Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkt 2, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 34, Alutaguse Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Korraldada ümber Iisaku Gümnaasiumi (reg. kood 75013670) tegevus. Ümberkorraldamisega muudetakse Iisaku Gümnaasiumi tegutsemise vormi selliselt, et koolitustegevuse lõpetamine keskhariduse tasemel (hariduse tase II Eesti Vabariigi haridusseaduse § 2 lõike 5 punkti 3 kohaselt) toimub järkjärguliselt aastatel 2024-2025 statsionaarses õppes.
2. Alates 1. septembrist 2024 ei avata ning ei toimu õpilaste vastuvõttu Iisaku Gümnaasiumi 10. klassi.
3. Alates 1.septembrist 2025 ei avata ning ei toimu õpilaste vastuvõttu Iisaku Gümnaasiumi 11.-12.klassi.
4. Alates 1. septembrist 2025 on Iisaku Gümnaasiumi tegutsemise vorm põhikool, kus õpe toimub I, II ja III kooliastmes.
5. Ümberkorralduse tulemusel on kooli nimeks
6. Alutaguse Vallavalitsusel valmistada ette kõik käesolevas otsuses nimetatud munitsipaalkoolide ümberkorraldamisega seonduvad dokumendid ning viia läbi kõik toimingud, mis on vajalikud otsuse täitmiseks.
7. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
8. Käesoleva otsuse peale võib esitada Alutaguse Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Kullamägi
volikogu esimees